

Naiset tunturissa - kokemuksellista yhteisöllisyyttä ja tunturien lumoa

Sirpa-Maija Vuorinen
Päiväkirjamerkintöjä
28.7.-2.9.2016

Sisältö

Naiset tunturissa – kokemuksellista yhteisöllisyyttä ja tunturien lumoa	3
Kalakirkko, kirkkokahvit ja hiljainen vaellus	3
Luonto on paratiisin ikoni	4
Vaeltajan risti, ekumeeninen risti, Johanneksen risti	5
Kansallispuiston vaellusreittejä ja maailman puhtainta ilmaa	6
Lars Levin ja Brita Kajsan jalanjäljillä	7
Pajalan kirkko ja Väinönputki	8
Saivoa ja Yllästä	9
Luomakunnan aika ja talkoopäivä	9
Siiri, ollos iäti muistettu – ja vielä revontulet	10
Säde, nimi on enne	12

Liitteet

Saarna Kalakirkossa	13
Esirukous Kalakirkossa	16

Naiset tunturissa – kokemuksellista yhteisöllisyyttä ja tunturien lumoa

Luonto on paratiisin ikoni, näin se nähtiin ja koettiin. Runsaat kolmekymmentä vaeltajaa vaelsi Tunturikeimiön maisemissa 27.8.-2.9.2016. Yhdessä noustiin kerolle, laskeuduttiin kairaan, koettiin kurut, kaltiot ja kelot. Yhdessä vietettiin kalakirkkoa, ehtoopalvelusta, letunpaistoa ja nuotioiltaa. Naiset tunturissa -viikolla on kunniakkaat perinteet NNKY-liiton 120-vuotisessa ja Tunturikeimiön 65-vuotisessa toiminnassa. Erämaahan rakennetun Naistenmajan alkutaipaleita tarkasteltiin lämminhenkisessä Siiri Riihon muisteluillassa. Uranuurtajien rakkaus Lapin luontoon, kristillinen usko, tulevaisuuden toivo, naisten voima ja Jerisjärven kylän yhteisöllinen talkoohenki kristallisoituivat kaikille.

Alkujuuret ovat ahkerissa ja aikaansaavissa naisissa, jotka jo 65 vuotta sitten saattoivat alkuun nykyisen Tunturikeimiön leirikiinteistön. Kaikki alkoi keskelle erämaata tiettömän taipaleen taakse rakennetusta majasta. Naisillakin oli oikeus hiihtää ja jopa käyttää hiihtohousuja! Rohkeutta tarvittiin, elettiinhän aivan toista aikaa kuin nykyään. Jerisjärven kylän väen keskuudessa paikkaa alettiin kutsua Naistenmajaksi ja nimi on pysynyt. Turha puhua Tunturikeimiöstä ainakaan Muonioissa, kun kysymys kuitenkin kuuluu, että onko se siinä Naistenmajan lähellä. Näin asian kiteytti Tunturikeimiön mainio isäntä Kristian Pieviläinen, joka Riitta Rantilän ja Sirpa-Maija Vuorisen kanssa toimi leirin vetäjänä.

Kalakirkko, kirkkokahvit ja hiljainen vaellus

Jerisjärven Apaja on kylän suosittu vuosittainen kalatapahtuma, johon liittyy kalakirkko. Tänä vuonna jumalanpalvelusta vietettiin Tunturikeimiön kauniilla pihamaalla. Pitkälle toista sataa henkeä osallistui kirkkoon melko viileässä elokuun säässä. Aurinko kuitenkin säteili ja hyvin tarkenimme. Jumalanpalvelus luonnon keskellä toteutettiin ev.-lut. kirkon sanajumalanpalveluksen kaavalla. Rovasti Raili Lehtinen toimi liturgina, rovasti Ulla Kahila saarnasi, kanttoreina olivat Johanna Kinnunen ja Helka Mikkola ja tekstinlukijana Taija Hemminki. Ulla Kahila kosketteli saarnassaan muun muassa kalastukseen liittyvää Jeesuksen puhuttelevaa vertausta Jumalan valtakunnasta, joka on kuin nuotta (Matt. 13:47-50).

- Nuotta ottaa mukaansa joka ainoan kohdalle sattuvan kalan, niin myös jokainen ihminen on kerran ja lopulta kasvokkain Herransa kanssa. Siinä Jeesus on ainoa apumme. Hän tuli tähän maailmaan meitä armahtamaan ja pelastamaan. Alttarillamme on symbolinen Iktys-kuva. Kalasanan kreikankielisistä kirjaimista jokaisesta vuorollaan muodostuu alkukirkon uskontunnustus. Jeesus Kristus Jumalan Poika Pelastaja. Kala oli kristillisen seurakunnan symboli ja salamerkki, jonka perusteella kristityt tunnistivat toisensa. Se voitiin ikään kuin viestinä ja tervehdyksenä toisille kristityille piirtää hiekkaan tai katakombien seinään, mosaiikkeihin tai maljakoihin.

- Luonto on tienviitta, joka osoittaa kohti Jumalaa. Millainen tekijä on tämän takana, kun käsialakin on näin kaunista, kyseli joku ihmetellen. Erkki Leminen päättää kirjansa *Pohjoista kohti* sanoihin: Liitän huokaukseni koko luomakunnan huokaukseen ja annan sen iltatuulen vietäväksi sinne missä tuulet tyyntyvät ja huokaukset muuttuvat ylistykseksi.

Jumalanpalveluksen jälkeen riitti yhdessäolon riemua kirkkokahveilla. Kristian Pieviläinen oli loihtinut hyvät herkut kahvin kera. Kun väkeä oli eri puolilta maatamme, syntyi yllättäviäkin kohtaamisia ja jälleennäkemisen ilon huudahduksia.

Sunnuntai-illan upea päätös oli hiljainen vaellus Keimiötunturin huipulle. Lähettävän hartauden jälkeen kuljimme kukin omassa tahdissamme kohti huippua. Laulupuulla laulettiin *Pikku lintu riemuissaan* ja huipun kiviröykkiö sai vaeltajien kautta lisää kiviä. Auringonlaskun hehku kruunasi vaelluksen; kuparin ja kullan sävyt taivaan tummaa sineä vasten. Kameroiden muistikorteille tallentuivat monet otokset.

Luonto on paratiisin ikoni

Lapin ortodoksisen seurakunnan papin, rovasti Rauno Pietarisen ja kanttori Anneli Pietarisen mieliin jäävillä opastuksilla pääsimme uuden päivän alkuun. Myöhemmin tapahtuvaa ortodoksista ehtoopalvelusta silmällä pitäen isä Rauno valisti leiriväkeä palveluksen sisällöstä ja kanttori Anneli opasti sävelmissä.

- Ehtoopalveluksen sisältö jakautuu neljään osaan: luominen, lunastus, syntiinlankeemus ja Jumalan valtakuntaan saattaminen. Siinä lauletaan psalmeja, jotka ylistävät Jumalan luomistyötä, avuksihuutopsalmeja, kuten "Syvyydestä minä huudan sinua, Herra". Vastaus tähän on Jeesus Kristus, jota ylistetään Ehtooveisussa, vanhimmassa Raamatun ulkopuolelta tunnetussa veisussa. Vanhurskaan Simeonin toteamus "Herra, nyt annat palvelijasi rauhassa lähteä" kiteyttää koko luomishistorian: Jumala on lähettänyt oman poikansa meidän pelastukseksimme. Jeesus paransi sairaita, opetti, kuoli syntiemme edestä, nousi kuolleista ja lähetti Pyhän Hengen. Tälle perustalle syntyi Kristuksen kirkko. Ehtoopalveluksen luomispsalmi muistuttaa meitä siitä, että ympärillämme oleva luonto on ainoa ilmoitus paratiisista. Luonto on paratiisin ikoni.

Kanttori Anneli Pietarinen kertoi, että ehtoopalvelus nousee kristinuskoon juutalaisesta perinteestä. Psalmilaulusävelmä on hänen mukaansa helppo omaksua. Tunturiviikon osanottajissa oli vain muutama ortodoksi, joten suurimmalle osalle lauluperinne oli ennestään tuntematonta. Mutta eipä aikaakaan, kun jo osasimme siirtyä diftongista vokaaliin ja asettaa vokaalin kielen hyppyrille. Annelin pedagogia oli erinomaista ja saimme kokea, miten koko vartalostamme tuli soitin.

Isä Rauno ja kanttori Anneli toimittivat ortodoksisen ehtoopalveluksen Vaeltajan ristillä Olostunturin pohjoisrinteellä. Palvelus oli vaikuttava, Luojan luomistyötä ylistävä.

Isä Raunon opetuspuhe palveluksen jälkeen ei jättänyt ketään kylmäksi. Hän puhui siitä, miten odotamme elämältämme iloa, valoa ja rakkautta. Kun kohtaamme Jumalan rakkauden, sanomme: "nyt Sinä lasket palvelijasi rauhaan menemään". Ehtoollisen sakramentti tapahtuu aina Jumalan valtakunnassa. Minkä teemme tässä maailmassa, sen on oltava Jumalan valtakunnan mukaista. Jos elämme niin kuin pellossa, emme elä Jumalan valtakunnan todellisuudessa.

Isä Rauno kertoi myös kahdesta ikonista, jotka hän oli tuonut vaeltajan ristille, toinen oli Kristus Pantokrator (kaikkivaltias) ja toinen Jumalanäiti. Hän totesi, että ne ovat molemmat Kristus-ikoneita. Toinen on Jumalan maailmantulon ikoni ja toinen ikoni kuvaa sitä, kun Kristus saapuu kuninkuudessaan. Hän valotti myös sitä, miten aina ortodoksisen kirkon ikonostaasissa pyhän

portin molemmin puolin ovat juuri nämä ikonit. Näin pyhästä portista tuotava ehtoollismalja on Kristuksen ensimmäisen ja toisen tulemisen välisessä historiallisessa jännitteessä.

– Liike kirkossa on liikettä kohti alttaria, joka kuvaa Jumalan valtakuntaa. Kirkkorakennuksessa koetaan aina tilan ja ajan ulottuvuus. Kun nousemme ne muutamia rappuset kohti alttaria, nousemme ikään kuin Taborinvuorelle ja tämä vuorelle nouseminen on tärkeää. Vanhassa testamentissa Jumalan ja ihmisen kohtaamiset tapahtuivat aina vuorella. Jokapäiväiset elämän asiat usein estävät meidän ja Jumalan suhteen kehittymisen, mietteet kauppareissusta, hammaslääkäriaajan varaamisesta ym. ovat mielissämme päällimmäisinä.

– Kun nousemme vuorelle, Taborinvuorella on hyvä olla, mutta sieltä on palattava omiin koteihin. Kun palaamme vuorelta, on meidän vietävä taivaallinen valo. Voimme viedä valon sinne, missä ihmiset tarvitsevat lähimmäisen rakkautta. Jos emme koe olevamme rakastettuja, on hankalaa. Jumala on luonut meidät osoittamaan rakkautta. Marian ja hänen Poikansa ikoni muistuttaa, kuinka lähellä Jumala ja ihminen ovat.

– Jos elämme Kristuksessa ja Kristus elää meissä, Kristus on meidän kanssamme. Meillä on pyhä tehtävä: vietävä Jumalallista armoa ja pyhyyttä. Kun viemme, saamme takaisin. Erämaaisät opettivat, että aina pitää rukoilla. Kun heiltä kysyttiin, mitä rukous hyödyttää, antoivat he esimerkin kahdesta kupista, joista toisella ei ole tehty mitään ja toisella on päivittäin ammennettu vettä. Kuukauden kuluttua, toinen on puhdas ja toinen on likainen.

Isä Rauno kannusti rukoilemaan tuttujen rukousten sanoin kuten Herran rukouksen tai vaikkapa Levolle lasken luojani.

Vaeltajan risti, ekumeeninen risti, Johanneksen risti

Vaeltajan ristillä on yhtymäkohta myös Suomen Ekumeenisen Neuvoston historiaan, sillä se on pystytetty ortodoksisen kirkon jo nyt edesmenneen arkkipiispa Johanneksen muun muassa Lapissa 1950–60-luvulla toteutunutta työsarkaa ja muutenkin hänen laaja-alaista työtään kunnioittaen. Risti sai paikkansa arkkipiispa Johanneksen vielä eläessä eli vuonna 2007. Arkkipiispa Johannes oli SEN:n puheenjohtaja 1989–1999.

Risti on arkkitehti Jarmo Lokion suunnittelema. Piispa Samuel Salmi siunasi hengellisen hiljentymispaikan kesällä 2007. Vaeltajan risti tunnetaan myös nimillä Johanneksen risti sekä Ekumeeninen vaellusristi. Risti on valmistettu puusta ja sen ympärille on ladottu istuimia Muonion kirkon entisistä porraskivistä. Kirkollisten tilaisuuksien ja retkeilijöiden hiljentymishetkien taustana kohoavat Pallastunturien upeat kerot.

Päivän rukouspalvelus Vaeltajan ristillä väikkyi meidän vaeltajien mielissä pitkään. Maanantaimme päättyi perinteiseen nuotiopiiriin lauluineen, letunpaistoineen ja iltahartauksineen. Pirjo Kuokkanen johdatti hartauteen kirjoittamansa runon sanoin:

*Taas on leiri alulla,
jota odotin innolla
jo monen monta viikkoa,
mieltien sitä kaikkea,
josta saan taas kerran nauttia.*

*On päivän touhut takan´ päin,
paljon koin, paljon näin.
Nyt voin levähtää huomiseen,
aamuun uuteen, syksyiseen,
kerätä voimia päivän koitokseen.
Nuku, lepää rauhassa,
näe onnen unia.
Hyvää yötä, Jeesus myötä. Kiitos tästä päivästä.*

Iltaauluna laulettiin *Sydämellä Jeesuksen*.

Kansallispuiston vaellusreittejä ja maailman puhtainta ilmaa

Tiistai alkoi Helmi Neuvosen hartaudella, joka pohjautui David Adamin kirjaan *Avoin portti*. Liittyen edellisen päivän opetukseen tuli tässäkin esille rukouksen keskeisyys. – Rukouksen lähtökohta on luottamus Jumalan läsnäoloon. Rakkautta ja anteeksiantamusta emme voi pitää vain itsellämme, vaan saamme jakaa niitä, antaa niiden säteillä meistä. Jos me annamme rakkautta, niin Jumala täyttää meidät rakkaudella. Jos me annamme rauhaa, Jumala antaa meille rauhaa. Jos yritämme pitää ne vain itsellämme, ne ovat vaarassa kuihtua ja kuolla. Jumalan rakkauden ja kirkkauden valossa näemme selvästi puutteemme ja syntisyytemme, mutta myös Jumalan rakkauden ja anteeksiantamuksen.

Tunturikeimiö sijaitsee Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueella. Maamme vanhimmilla vaellusreiteillä hyvien palvelujen ympäröimänä on hyvä ja turvallista vaeltaa ja hengittää maailman puhtainta ilmaa huimissa tunturimaisemissa ja taigametsien keskellä. Neljäs leiripäivämme suuntautui Pallakselle, jossa on mainiot mahdollisuudet taittaa eri pituisia matkoja, on Palkaskeronkierrosta, Taivaskeronkierrosta. Palkasojalta tielle johtava polku on osa Pallaksen ympäristötaideprojektia. Taiteilija Mats Wikströmin Orava Avenuen pronssioravat kuvaavat seitsemää maailmanuskontoa ja luomakunnan ykseyttä. Myös luontokeskus tarjoaa monia elämyksiä.

Osa leiriläisistä laajensi matkaa vaeltaen Pallas-Mustavaara-Keimiö-vaelluksen, jonka pituudeksi tuli noin kaksikymmentä kilometriä. Vaellusta johtivat kokeneet Keimiön-kävijät Pirjo Kuokkanen ja Helmi Neuvonen. Ylitimme Pyhäjoen kuohuvan kosken kohdalta ja ihailimme rehevää monimuotoista luontoa. Herkän kauniista maaruskasta oli jo viitteitä ja kameroiden muistikortteihin tulvi uutta materiaalia. Ihailimme Lommel- ja Sammaltuntureita, pidimme taukoja ja vaelsimme jälleen, muun muassa pitkin vanhaa Pallaksentietä taivaltaen. Noin seitsemän tunnin vaelluksen jälkeen saavuimme Keimiön juurelle huikea luontokokemus muistijälkeemme painuneena.

Naistenmajaan kuuluu luonnollisena osana Naistenlampi, pieni pyöreä erämaalampi, jonka virkistävään syleilyyn on hyvä rantasaunan löylyistä pulahtaa. Leiripäivien iltaohjelmaan kuuluu tämä pyhä rituaali.

NNKY-toimintaa on maassamme ollut jo 120 vuotta ja tätä juhlittiin Naistenmajallakin tiistai-illan päätteeksi. Vieraina oli Lapin NNKY:n naisia ja Kittilän seurakunnan diakonissa Senja

Ahvonen ja lastenohjaaja Elina Koivuniemi. He toivat tilaisuuteen Tunturimessun osia ja näin saimme tähänkin osittain tutustua. Messun sävelmiä laulettiin yhdessä ja Elina Koivuniemi esitti myös muuta ohjelmistoa heleän kauniisti. Taiteilija Anita Silenius puolestaan toi tilaisuuteen risutaiteen. Hän kertoi saaneensa lisänimen Risu-Anita. Monitaitoinen Anita työskentelee Kautokeinossa tunnetussa Juhlsin hopeapajassa ja tekee myös muuta taidetta, erityisesti käsitöitä. Risutaide on yksi osa hänen osaamisaluettaan ja niinpä hän opetti juhlaväelle risupäähineiden ja muiden koristeiden tekoa.

Ilta päättyi iltapalaan ja leppoisaan yhdessäoloon seuraavia vuosikymmeniä suunnitellen.

Lars Levin ja Brita Kajsan jalanjäljillä

Leirin keskiviikko oli omistettu Lars Levi Laestadiukselle ja Ruotsin Pajalalle. Bussi vei leiriväen turvallisesti yli Muonionjoen länsipuolelle rajaa ja pian olimmekin Ruotsinmaalla. Jos ei siirtymistä muutoin huomaa, kiintyy huomio yleensä siihen, että rakennukset ovat hyvin hoidettuja, tontit siistejä ja istutukset somasti ojennuksessa. Ruotsalaisilla ei estetiikan taju petä.

Bussimatkan aluksi Sinikka Vuorinen johdatteli vaeltajat rukoukseen virren 377 sanoin: *Sun haltuus rakas Isäni, mä aina annan itseni. Mun sieluni ja ruumiini sä Herra ota suojaasi.* Hänen koskettavan päivänavauksensa sanoma oli siinä, että saamme jättää kaikki huolet, surut ja murheet Hänen kannettavakseen (1 Piet. 5:7).

Virittäytyen tulevaan lauloimme lestadiolaisen saarnamiehen Leonard Typön kirjoittaman virren 105, *Aurinkomme ylösnousi.*

Oppaamme Anneli Mäkinen oli ryhmää vastassa ja tästä seurasi rautaisannos Laestadius-tietoa. Anneli kertoi olevansa kotoisin Keski-Suomesta ja asuneensa pitkään Ruotsissa. Hän on vähemmistöasioissa aktiivinen toimija. Saimme tietää, että virallisia vähemmistökieliä ovat saame, suomi, meän kieli, romanikieli ja jiddish.

Vanhan pappilan ranta-alue on Laestadius-puisto ja sen keskiössä on vuonna 1961 pystytetty Lars Levin muistomerkki. Kysymys on näköispatsaasta, mutta aivan tarkkaa tietoa Laestadiusen ulkonäöstä ei ole. Hänestä kun ei ole säilynyt yhtään varsinaista valokuvaa, ainoastaan yksi hiilipiirros. Mallina kuvanveistäjällä on ollut Lars Levin jälkeläinen neljännessä polvessa.

Laestadius oli äidin puolelta saamelainen, jolla oli vahva saamelainen identiteetti. Hän oli lahjakas kielissä ja oppi nopeasti niitä, joita hän tarvitsi monipuolisessa tieteellisessä työssään. Kasvi- ja eläintieteilijänä hän oli tunnettu ja tunnustettu samoin etnografina ja filosofina.

Hän opiskeli teologiaa Uppsalassa ja hänet vihittiin papiksi 1824. Vuodesta 1849 hän toimi kirkkoherrana Pajalassa, jonka kirkko ja pappila sijaitsivat Köngäsen ruukin lähellä, noin viisi kilometriä itään nykyiseltä kirkolta. Uutta pappilaa alettiin rakentaa nykyiselle paikalle, ja perhe asui vuodesta 1854 pihan pirtissä odottaen pappilan valmistumista. Rakennus valmistui vasta puoli vuotta Lars Levin kuoleman, 1861, jälkeen, mutta hän pääsi hetkeksi viimeisen matkansa alkaessa uuteen pappilaan, kun hänet asetettiin yhteen huoneeseen avoimessa arkussa hyvästeltäväksi. Leski Brita Kajsa sai kuitenkin mahdollisuuden asua uudessa pappilassa, koska

heidän tyttärensä Elisabeth oli avioitunut pappi Per Stenborgin kanssa ja Stenborgista tuli Laestadiuksen seuraaja Pajalan kirkkoherrana.

Lars Levin vahva tuki ja turva oli hänen vaimonsa Brita Kajsa, varakkaan uudisraivaajan tytär. Avioliitto oli onnellinen, vaimo oli ahkera ja synnytyksiäkin oli 15, aikuiseksi asti selvisi 11 lasta. Oppaamme Anneli kertoi, että syytä on päivitellä, että miten äiti kesti. Dokumentteja ei Brita Kajsasta juurikaan ole säilynyt. Paljon on kirjoitettu Lars Levistä, mutta vaimostaan on vain muutama artikkeli, nekin suullisen perinnön pohjalta. Hän oli hyvin pidetty pappilan emäntä. Hän oli ahkera ja auttoi miestään tieteellisessä työssä erityisesti Karesuvannon vuosina (1826–1849). Pajalan aikana Laestadius oli jo kokenut hengellisen herätyksen tutustuttuaan 1844 työmatkallaan Åseleen Milla Clemensdotter -nimiseen herrnhutilaisuudesta vaikutteita saaneeseen lappilaisnaiseen.

Laestadiukseen kohtaaminen teki suuren vaikutuksen ja hän kutsui Millaa Lapin Mariaksi. Pajalan-aikana liike laajeni, mutta Brita Kajsa keskittyi taloudenpitoon, eikä kovin aktiivisesti osallistunut liikkeen toimintaan. Hän oli hyvin pidetty pitäjässä. Hän muisti vastasyntyneitä vieden perheisiin pieniä vaatelahjoja, hän opetteli pettuleivän teon ja hallitsi monet talouden toimet, hänellä oli oma yrttimaa. Pappilan mailla viljeltiin ohraa ja oli lehmiä ja hevosia ja poroja ja lampaista. Yksi kiintoisa pappilan huone oli pieni maituhuone hyllyineen. Maidon säilyttäminen hapattamalla oli mainio keksintö ja vielä voi aistia suurikokoisia puisia viiliastioita tarkastellen muinaisen hapattamisen meiningin.

Laestadiuksen merkitys Lapin raitistajana oli valtava. Oppaamme kertoi, että kansa oli tuolloin todella viinan viemää, monesti vauvat maattiin hengiltä, kun äidit olivat humalassa ja lapset nukkuivat samassa vuoteessa. Usein oli niin, että kirkon portailla jumalanpalveluksen jälkeen suntio myi paloviinaa. Kun vahva saarnaaminen alkoi ja kansaa tuli herätykseen, jätti moni alkoholin täysin. Anniskelupaikkojen pitäjät eivät ollenkaan pitäneet Laestadiuksesta ja hänen tuloaan Pajalan kirkkoherraksi vastustettiin. Hän teki kuitenkin siellä merkittävän työn ja hänen jälkeensä liike vahvistui ja on levinnyt aina Amerikan mantereelle asti.

Museossa oli monia mielenkiintoisia esineitä, muun muassa kopio Laestadiuksen kirjeestä. Miten kaunis ja selkeä käsiala hänellä olikaan! Kävimme myös keskustelua laestadiolaisuudesta, historiasta ja nykytilasta. Varmasti moni meistä innostui hankkimaan lisätietoa Lars Levistä. Bussimatalla Ulla Kahila luki kiintoisia otteita Aapeli Saarisalon kirjasta *Pohjolan pasuuna*.

Pajalan kirkko ja Väinönputki

Pajalan kirkko siirrettiin Köngäsestä nykyiselle paikallalleen 1869–1871 eli vasta Laestadiuksen kuoleman jälkeen. Kirkkoon rakennettiin lisäosat ja torni. Sitä on restauroitu 1970–1971 ja vuonna 1997. Kaunis alttaritaulu esittää Jeesusta siunaamassa lapsia. Sen on maalannut pohjoisruotsalaista syntyperää oleva Torsten Nordberg ja malleina ovat olleet paikalliset asukkaat. Mielenkiintoisena yksityiskohtana on huomattava, että taulun alareunaan on taiteilija kuvannut Väinönputken, vanhan rohdos- ja maustekasvin, joka oli Laestadiuksen suosikkeja. Väinönputken tieteellinen nimi *Angelica archangelica* viittaa taruun, jonka mukaan arkkienkeli Gabriel olisi tuonut väinönputken taivaasta ja opettanut ihmiset käyttämään sitä.

Kirkon saarnatuoli on vanhasta Köngäsen kirkosta ja Laestadius on saarnannut juuri tästä.

Saivoa ja Yllästä

Tähän eivät nähtävyydet loppuneet. Seuraava kohteemme oli Pakasaivo eli Lapin Helvetti noin kilometrin pituinen ja paikoitellen 60 metriä syvä rotkojärvi Muonion alueella. Järvi sijaitsee hyvin jyrkkäreunaisessa, kapeassa rotkolaaksossa, jonka reunat ovat järven pohjoispäässä jopa 50 metriä vedenpinnan yläpuolella. Pakasaivo on yksi Lapin saivojärvistä, joiden alla on uskottu olevan Saivon, saamelaisen uskomuksen vainajalan. Saivossa asuvat vainajat olivat saivo-kansa. Saivo sijaitsi yleensä järven pohjassa olevan reiän toisella puolella. Pohjan alla, reiän toisella puolella oli toinen järvi, mutta ylösalaisin. Sen rannoilla asui ja eli saivo-kansa onnellista elämää, eläviin nähden päät alaspäin. Kiinnostuksella mekin järveä päät alaspäin tuijotimme. Oli vaikuttava kokemus.

Yllästunturin luontokeskus Kellokas oli seuraava kohteemme. Mielenkiintoista tutustuttavaa riitti muun muassa savottamuseossa ja *Meän elämää* -näyttelyssä. Tiivis matkapäivä takanamme saavuimme illan tullen Tunturikeimiölle.

Luomakunnan aika ja talkoopäivä

Elokuu vaihtui syyskuuksi ja näin alkoi ortodoksisen kirkon kirkkovuosi. Päivä on myös rukouspäivä luomakunnan suojelemiseksi ja se aloittaa toista kuukautta kestävästä Luomakunnan ajan, joka päättyy Franciscus Assisilaisen muistopäivänä 4.10. Sirpa-Maija Vuorinen SEN:sta valotti Luomakunnan aika -teemaa sekä lännen ja idän kirkkojen perinteen rukousperinnettä luomakunnan puolesta. Franciscus Assisilaisen *Veli Auringon laulu* ja sen tekstiin kirjoitettu virsi 455 olivat osa aamun ohjelmaa.

Ohjelmassa oli myös Kiitosakatistos *Kunnia Jumalalle kaikesta*. Se on syntynyt alun perin metropoliitta Trifon Turkestanovin (1861–1934) kirjoittamana venäjänkielisenä tekstinä, joka levisi entisessä Neuvostoliitossa kristittyjen keskuudessa itse kopioituina lehtisinä kädestä käteen. Akatistos painettiin venäjänkielisenä lännessä 1970-luvulla ja 1990-luvulla siitä ilmestyi englanninkielinen käännös, jonka myötä kiitosakatistos tuli tunnetuksi kautta maailman. Teksti on suomennettu ensin nimellä Akatistos luomakunnalle ja myöhemmin nimellä Kiitosakatistos. Akatistos on hymni, joka on omistettu jollekin Pyhän Kolminaisuuden persoonalle tai jollekin pyhälle henkilölle tai asialle taikka tapahtumalle. Merkityksensä mukaisesti (kreik. akathistos, ei istuen, seisaaltaan veisattava hymni) ylistysveisu veisataan seisaaltaan.

Riitta Ranttilän opastuksella harjoittelimme ensin sävelkulkua ja siitä se hyvin lähti. Kiitosakatistoksen sanat ovat sykehdyttävän kaunista luomakunnan kauneutta ylistävää tekstiä, jota voidaan käyttää myös luettavana hartausaineistona.

Talkoot ja Tunturikeimiö kuuluvat yhteen. 65-vuotista perinnettä noudattaen leiriväki osallistui ympäristötalkoisiin. Kristianin ohjeiden mukaan toteutettiin klapien pinoamista, ikkunoiden pesua, ympäristön siistimistä, liinavaatteiden viikkaamista ym. Talkootöissä pyöri sekä vanha että nuori ja priimatulosta syntyi nopeaan tahtiin.

Mutta tämä joukko ei väsy. Talkooaterian jälkeen alettiin jo suunnitella, että mihin tänään vaelletaisiin. Tunturikeimiön maastossa on vaihtoehtoja runsain määrin. Osa lähti Keimiöniemen kalamajoille, jotka sijaitsevat kalaisan Jerisjärven (aiemmin Jierisjärvi = kysytty järvi) rannalla.

Muinaisten pirkkalaisten 1500-luvulla rakentamat kalapirtit tuhoutuivat Ruotsin ja Venäjän välisessä 25-vuotisessa sodassa vuonna 1592. Keimiöniemen nykyiset pirtit on rakennettu vanhojen pirkkalaisten aikanaan pystyttämien pirttien paikalle. Niemellä kävellessä ja kalapirtteihin tutustussa voi kokea ajan hetkeksi pysähtyvän.

Mutta kalastusperinne jatkuu, näillä kalavesillä kalastetaan yhä. Aamulla aikaisin voi kohdata rannalla verkoilta saapuvan kalastajan. Nykyistä käyttäjäkuntaa ovat paikalliset maanomistajat, jotka kalastavat – osa elannokseen, osa omaksi ilokseen ja totuttuna osana perinteitä. Kalamajoilla järjestetään vuosittain Jerisjärven apaja -tapahtuma, jonka kalakirkkoon mekin tänä vuonna pääsimme osallistumaan.

Särkitunturille halusi moni, eikä ihme. Näköala tunturin laelta on myös valittu Suomen kansallismaisemaksi. Tunturille on miellyttävä kivuta. Polku nousee loivasti tunturin päälle lammen rantaan, jossa on kota ja nuotiopaikka. Särkitunturin laelta avautuva maisema on ikuistettu lukuisiin postikortteihin ja jälleen mekin sitä ikuistimme kameroiden muistikorteille ja sydämemme sopukoihin.

Siiri, ollos iäti muistettu – ja vielä revontulet

Naistenmajan rakentamisen ja Tunturikeimiön kehittymisen vahva vaikuttaja oli NNKY:n pitkäaikainen teollisuustyöntekijä ja nuorisosihteeri Siiri Riiho, joka kuluneena keväänä poistui keskuudestamme 96-vuotiaana. Siiri Riiho sai elää pitkän elämän ja hänen elämäntyönsä jälki näyttäytyy monella tavalla jälkipolville. Tunturikeimiö oli hänen intohimonsa alusta alkaen. Siirin muisteluilta siivitti viimeistä leiri-iltaamme. Paikalla oli myös Jerisjärven kylän väkeä, monet heistä muistivat Siirin ahkeruuden ja sinnikkyyden täyttämät aktiivivuodet Jerisjärvellä.

Muonion eläkkeellä oleva kirjastonjohtaja Elli Kangosjärvi ja NNKY:n eläkkeellä oleva työntekijä, leirikeskussihteeri Paula Halmisto olivat yhdessä suunnitelleet muisteluillan, mutta Paulalle tuli lopulta este saapua paikalle. Elli sitten kuljetti kuulijat aikamatkalle 1950–60-luvuille muistellen kohtaamisiaan Siirin kanssa. Siiri Riiho oli tutustunut Ellin äitiin Kristina Näkkäljärveen ja tiedustellut, voiko saada majoitusta pienelle naisten hiihtäjärhmälle ja sehän onnistui. Näkkäljärven talon vinttikamariin majoittui sen jälkeen useat kerrat Siiri Riiho hiihtävine ystävineen. Ilo oli molemminpuolinen ja elinikäinen ystävyys syntyi.

Ellin ja Siirin välille syntyi erityinen ystävyys, aikuisen naisen ja nuoren tytön, jonka ihailtavaksi esikuvaksi Siiri oli muodostunut. Elli muun muassa kertoi, miten Siiri oli ottanut hänet teini-ikäisenä mukaansa Helsinkiin. Siiri oli näyttänyt monet pääkaupungin nähtävyydet, kuten Linnanmäen ja antanut myös sopivasti tehtäviä, joita hänen piti suorittaa. Hän myös matkusti Siirin neuvojen mukaan yksin kaupungin bussilla, tutustui Eläintieteelliseen museoon, kävi Siirin työpaikalla NNKY-liitossa ja valmisti jauhelihapihvejä. Erityisesti jäi mieliin se, että Elli oli kokenut Siirin erinomaisen viisaana kasvattajana. Siiri ohjasi, mutta Ellille syntyi vaikutelma, että ikään kuin hän olisi itse keksinyt monet ohjatut asiat. Yhteys Siirin ja Ellin välillä säilyi Siirin kuolemaan asti.

Muistelunsa Siiristä oli kirjoittanut myös Siirin ystävä Kerttu Nikinmaa. Hän oli estynyt saapumasta tilaisuuteen, mutta Riitta Ranttilä luki kauniin muistelutekstin. Myös Riitalla oli

muistot Siiristä. Hän oli muutama vuosi sitten vierailut Siirin luona Forssassa. Ennen lähtöä hän oli ollut konditoriassa kahvileipää ostamassa ja oli monen herkun joukosta valinnut kauniit marenkilinnut. Kun Siiri sitten avasi oven, Riitta koki, että Siirin olemus oli kuin herkän kauniin linnun. Kohtaaminen oli hyvin koskettava ja ikuisesti mieleen jäänyt. Kun Siiri oli kuollut, kirjoitti Riitta seuraavan runon:

*Siiri kuin taivaan lintunen
rohkea, tarmokas, luottavainen
pani Keimiön rattaat pyörimään
sai ihmiset talkoisiin hyörimään
tapasi kylän väen heidän kodeissa
rakensi taidolla tätä luottamusta
yhdessä syntyi tiet ja rakennukset
hyvät sopat ja pullat, anteeks' tarkennukset
kun hellaa ja uunia lämmitettiin
niin pitkiä pitkoja letitettiin
levis tuoksut pitkin Keimiön rinnettä
talkooväki sai nauttia kahvit kiireettä
ja kun tiehen siltarumpuja tarvittiin
tarttui Siiri kylän ainoaan telehvooniin
hän soitti armeijan pojat paikalle
ja pian oli juhlat uudelle sillalle.*

*Pitkä taival oli Siirillä NNKY:n töissä
ja suuri viisautta sydämässä
toi hänet usein hädän äärelle
näin ihmiset pääsivät lähteelle
missä Siiri rauhassa kuunteli
rohkaisi, auttoi ja tokaisi
'sulla ittellä viisauden avain on,
huomaatko, suo ei olekaan loputon
nyt kuljet jo kovaa maata pitkin
monet itkut minäkin silti itkin
kun aattelin sua ja sun tietä
nythän ei elämäs enää vinoon vietä
olen iloinen sun puolestas
ei ole huolta enää sun huolestas'*

*Oli Siiri ihminen paikallaan
sai ihmiset mukaan innostumaan
yhteisen hyvän eteen tehtiin työtä
oli Jumalan enkelit aina myötä
hyvää matkaa Siiri-kulta
linnut taivaan ovat kuin viesti sulta.*

Tilaisuudessa kuultiin myös muiden kyläläisten ja lähikuntien asukkaiden muistoja Siiristä, kaikki äärimmäisen myönteisiä. Muun muassa se, että Siiri tuli aina erinomaisesti toimeen Jerisjärven

väen kanssa, hän sai aina apua rakennusprojekteihin, aina löytyivät työn tekijät ja oikeat työvälineet. Alku ei ollut helppoa, kun ensimmäinen maja rakennettiin paikkaan, jonne ei edes johtanut tietä. Myöhemmin sitten saatiin tie ja paljon muuta. Muistohetkessä kuultiin haastattelunauhoitus, jossa Siiri elävästi muistelee Tunturikeimiön rakennusvaiheita ja kertoo NNKY:n työstä. Muutamia valokuviaakin oli esillä ja niistä löytyi tuttuja vuosikymmenten takaa.

Iltapäättyi hiljaiseen hetkeen, vanhaan rukoukseen edesmenneen puolesta ja pyhiinvaeltajien lauluun *Maa on niin kaunis*. Siiri Riiho, ollos iäti muistettu.

Mutta ei siinä vielä kaikki! Olimme saaneet vihiä, että tuona nimenomaisena iltana saattaisi näkyä revontulia. Ja toden totta, ne näyttäytyivät meille. Pää kenossa seisten tai mättäällä selällään maaten tuijotimme tummalle taivaalle värikkäitä, tanssivia, vaihtelevia valoilmioita ihailen. Viimeisen leiri-illan huumaa.

Säde - nimi on enne

Leirin viimeinen päivä valkeni kirkkaana. Tosin taivas alkoi itkeä, kun tuli eron aika. Aamuhartauden piti Säde Loimaranta Turusta, hänelle Tunturikeimiö on kuin toinen koti. Säde on käynyt Naistenmajalla aivan alusta alkaen ja paikka on hänelle äärimmäisen rakas, voiman ja innoituksen lähde.

Säde muistutti meitä siitä, mitä jo isä Rauno oli todennut eli että rukoilkaamme joka päivä. Säde itse on ahkera rukoilija, muun muassa NNKY:n työn ja työntekijöiden puolesta hän rukoilee joka maanantai.

Hartauden jälkeen Sädettä muistettiin onnittelupuheella, laululla ja lahjalla. Kristian muistutti vanhasta sanonnasta: Nimi on enne. Tämä pitää Säteen kohdalla täysin paikkansa. Pian on 90 vuotta täynnä ja yhä on Säde jaksava ja säteilevä, erinomainen esimerkki meille kaikille. Säde muistutti säteillen, että kiitos tästä kaikesta kuuluu Jumalalle.

Runsasta ruumiin- ja sielunravintoa saaneina, hieman ehkä uupuneina, mutta onnellisina me leiriläiset kokosimme kampeemme, kiitimme erityisesti Kristiania, hyvästelimme toisemme, toivotimme siunaukset matkalle ja monen suusta kuului: vielä kerran Keimiölle!

Ulla Kahila:

Saarna Kalakirkossa

Päivä rukous

Kuin paju puron varren

niin kiittää tahtoisin

Niin Pyhä olet Herra

ja nöyrä kuitenkin

Loit taivaan avaruuden

loit varvun kauneuden

Niin ääretön niin hellä

on hyvyys Kristuksen

(A-M Kaskinen)

Erkki Leminen kirjoittaa kirjassaan *Kohti pohjoista*:

– Luonto on Luojan odotushuone, kaunis eteisaula, josta kutsutaan peremmälle. Luonto ottaa vastaan tulijat sellaisina kuin he ovat. Niin ottaa Jumalakin... Luonto ei avaudu liian kiireiselle kulkijalle, se haluaa seurustella. Sillä on paljon sellaista asiaa, jonka vain hiljentynyt mieli voi kuulla. Erämaa kutsuu kulkemaan, korpi kuulemaan, tunturi hiljentymää, taivas rukoilemaan, tähdet kiittämään...

Luin kauan sitten pysyvästi mieleeni jääneen Veikko Huovisen kirjan *Siintävät vuoret*.

Kummallista on että en muista kirjan sisällöstä oikeastaan mitään mutta tunteen muistan: kunpa joskus uskaltaisinkin lähteä vaeltamaan tunturiin ja kokemaan hiljaisuuden, levollisuuden ja vapaudentunteen, jonka uskoin luonnon keskellä löytyvän. Täällä olemme nyt sitä kokemassa ja jakamassa.

Rukoilemme vanhan rukouksen sanoin:

"Elävän Jumalan Poika, ikiaikojen kuningas, minä pyydän sinulta asunnokseni salaista majaa erämaassa. Majan viereen syvänsinisen lähteen suvantoa, kirkasta lammikkoa, pesemään pois synnit Pyhän hengen armolla, majan ympärille kaunista metsää, moniäänisten lintujen ravinnoksi, suojaksi ja kätköksi

...ja kaikkialla paikkoja, joihin saan hetkeksi istahtaa rukoilemaan Jumalaa."

Kiitämme Jumalaa Tunturikeimiön majasta, sen tarjoamasta suojasta, virkistyksestä ja levosta. Jumalanpalveluksemme evankeliumi puhuu kiittämisestä.

Matkallaan kohti Jerusalemiä Jeesus kulki Samarian ja Galilean rajaseudulla. Kun hän oli tulossa eräeseen kylään, häntä vastaan tuli kymmenen spitaalista miestä. Nämä pysähtyivät matkan päähän ja huusivat: "Jeesus, opettaja, armahda meitä!" Nähdessään miehet Jeesus sanoi heille: "Menkää näyttämään itsenne papeille."

Menessään he puhdistuivat. Huomattuaan parantuneensa yksi heistä kääntyi takaisin.

Hän ylisti Jumalaa suureen ääneen, lankesi maahan Jeesuksen jalkojen juureen ja kiitti häntä.

Tämä mies oli samarialainen. Jeesus kysyi: "Eivätkö kaikki kymmenen puhdistuneet? Missä ne yhdeksän muuta ovat? Tämä muukalainenko on heistä ainoa, joka palasi ylistämään Jumalaa?"

Ja hän sanoi miehelle: "Nouse ja mene. Uskosi on pelastanut sinut."

(Luuk. 17:11-19)

Mikä kohta tekstissä puhuttelee sinua, ehkä aivan erityisesti? Miksi? Mihin se sinua kutsuu?

Jeesus oli matkalla Jerusalemiin ja kulki Samarian ja Galilean rajaseudulla. Hän oli tulossa erääseen kylään, Häntä vastaan tuli kymmenen spitaalista miestä. Lääketieteellisessä aikakauskirja Duodecimissa oli taannoin kirjoitus Raamatun aikaisista vakavista ihosairauksista. Ne olivat hyvin tavallisia. Niitä kutsuttiin spitaaliksi ja nämä tautiin sairastuneet onnettomat ihmiset eristettiin muista ihmisistä tartuttamisvaaran takia. He eivät voineet asua kaupungeissa vaan joutuivat pysyttelemään maaseudulla leirin ulkopuolella.

Minne nämä tekstimme sairaat miehet olivat matkalla, kun he kohtasivat Jeesuksen, sitä meille ei kerrota. He olivat surkea näky, sillä spitaalitautia sairastavan tuli lain mukaan käyttää repaleisia vaatteita, pitää hiuksensa hajallaan ja kasvojensa alaosa peitettynä. Jeesus tuli heitä vastaan ja heidän piti huutaa "saastainen" varoittaakseen Jeesusta taudistaan. He huusivat myös: "Jeesus, opettaja, armahda meitä!"

Armahda meitä. Mitä kaikkea tuo pyyntö on pitänyt sisällään? Armahda ja auta? Ja Jeesus auttoi. Jeesus näytti heille suunnan, lähetti heidät matkaan pappien luo. Mitä tekemistä papeilla oli spitaalia sairastavien elämässä? Pappien tehtävänä oli tutkia ihosairauden laatu, antaa diagnoosi ja sitä seuraavat toimintaohjeet. Heillä oli suunnaton valta ja vastuu: julistaa ihminen saastaiseksi tai puhtaaksi.

Joku on sanonut että "Kutsu tielle on kutsu muutokseen." Nämä spitaaliset noudattivat Jeesuksen kehotusta ja mennessään puhdistuivat. Heidän elämäänsä tuli mullistava muutos: he olivat parantuneet. Yhden heistä kerrotaan kokeneen vielä suuremman muutoksen: tuo yksi parantuneista kääntyi tiellään takaisin, kohti armahtajaansa ja auttajaansa Jeesusta, jonka jalkojen juureen hän kumartui kiittäen. Hän sai uskon tuoman pelastuksen ja ylisti Jumalaa suureen ääneen. Hän tiesi kuka hänet oli parantanut.

Jeesus kyseli 9 muun parantumisesta ja mihin he lähtivät, mille tielle ja kenen luo? Ketä he ylistävät ja kiittävät parantumisestaan? Sairaathan olivat yhtenä joukkona huutaneet: Jeesus armahda meitä. On sanottu että pyhiinvaeltajan arki on sovituksen ja sovinnon etsintää.. "Katso olenko vieraalla väärällä tiellä, ja ohjaa minut ikiaikojen tielle", rukoillaan Sanassa.

Apt 17:27-28 "Jumala ei ole kaukana yhdestäkään meistä: hänessä me elämme, liikumme ja olemme" luvataan Jumalan Sanassa. Se että saamme elää, olla ja liikkua Jumalassa merkitsee tietoisuutta Hänen läsnäolostaan silloinkin kun se ei tunnu tai sitä on vaikea mitenkään uskoa. Se synnyttää kiitollisuutta, turvallisuutta, luottamusta ja rohkeutta. Elämä ja oleminen saa merkityksen. Jumala tuntee minut sisintäni myöten ja tietää mitä tarvitsen ja mikä tärkeintä: Hän armahtaa. Kiitollisuus synnyttää halun jakaa hyvää ympärilleen, liittyä toisiin ihmisiin, etsiä yhteyttä.

Siirrymme tuokioksi Jerisjärven maisemista katsomaan Gennesaretin järvelle 2000 v taakse. Kalastus oli Gennesaretin seudun peruselinkeino ja kalastajat Jeesuksen ajalla tärkeä ammattikunta. Kala-aihe esiintyy Raamatussa usein. Evankeliumit kertovat Jeesuksen liikkuneen kalastajien parissa Gennesaretin järven seudulla.

Monet Jeesuksen ensimmäisistä opetuslapsista olivat kalastajia. Jeesus kertoi myös usein vertauksia, jotka liittyivät kalastukseen. Kalastusta harrastava löytää Raamatusta useita vihjeitä siihen, miten kaloja Jeesuksen aikana pyydettiin.

Matt. 17:24–27 Jeesus kehottaa Pietaria menemään ongelle.

Tehokkaampi pyyntiväline oli pyöreä verkko, joka heitettiin veteen joko veneestä tai rannalta (Matt. 4:18).

Nuotaksi kutsuttu pyyntiväline Gennesaretilla Jeesuksen aikaan oli suuri, usean miehen käyttämä tehokas laite (Matt. 13:47).

Galilean kalastajat eivät todennäköisesti olleet itsenäisiä yrittäjiä. Oikeus kalastaa oli ostettava hallitsijalta. Rannassa valvoi kalapoliisi, jonka tehtävänä oli estää laiton kalastus ja verot oli maksettava. Kalastajat muodostivat omia pikku yhtiöitään.

Ja kalaa tuli:

Gennesaretin järven n. 25 kalalajista saatiin runsaat saaliit. Taloudellisesti merkittävä kalalaji oli sardiini. Tavallinen mutta erityisen herkulliseksi tunnettu oli n. 40 sentin pituinen ja puolitoistakiloinen, nykyisin ravintoloissa ”Pietarin kalaksi” kutsuttu laji.

Se jäi kooltaan selkeästi jälkeen Muonion kunnan lohivilaston elokuisesta ykkösestä: Juhani Roimaan 12,5 kg:n 108 cm pitkistä uroslohesta. Tämä tieto on etelän ihmisen netistä eilisiltana bongaama tieto, jota on ehkä vähän uskaliaista näin Kala-apajien aikaan ääneen lausua. Johtopaikkaa voi pitää jo uusi vonkale.

Osa kalasta myytiin tuoreena, osa savustettiin ja osa suolattiin ja lähetettiin maailmalle. Lähialueiden suuret kaupungit, ennen kaikkea Jerusalem, kuluttivat valtavan määrän kalaa. Galilean kalakauppiaitten kulkuväylä oli Jerusalemin muurin ns. Kalaportti. Gennesaretin järven suolakala oli tunnettu ja kiiteltu Roomassa asti, mutta kala oli tuohon aikaan myös tavallisen galilealaisten perusruokaa leivän ohella.

Kalastukseen liittyy Jeesuksen vaikuttava vertaus Jumalan valtakunnasta, joka on kuin nuotta (Matt. 13:47–50). Nuotta ottaa mukaansa joka ainoan kohdalle sattuvan kalan, niin myös jokainen ihminen on kerran ja lopulta kasvokkain Herransa kanssa. Siinä Jeesus on ainoa apumme. Hän tuli tähän maailmaan meitä armahtamaan ja pelastamaan. Alttarillamme on symbolinen Iktys-kuva. Kala-sanana kirjaimista jokaisesta vuorollaan muodostuu alkukirkon uskontunnustus. Jeesus Kristus Poika Jumalan Pelastaja. Kala oli kristillisen seurakunnan symboli ja salamerkki, jonka perusteella kristityt tunnistivat toisensa. Se voitiin ikään kuin viestinä ja tervehdyksenä toisille kristityille, piirtää hiekkään tai katakombien seinään, mosaiikkeihin tai maljakoihin.

Olemme kokoontuneet viettämään Kalakirkkoa tunturin kupeeseen, luontoon. Katselleet alttaritauluna puiden lomista ja Kristianin pysyttämän ristin takaa pilkottavaa vettä. ”Luonto on tienviitta, joka osoittaa kohti Jumalaa”. Millainen tekijä on tämän takana, kun käsialakin on näin kaunista, kyseli joku ihmetellen.

Erkki Leminen päättää kirjansa *Pohjoista kohti* sanoihin:

Liitän huokaukseni koko luomakunnan huokaukseen ja annan sen iltatuulen vietäväksi sinne missä tuulet tyyntyvät ja huokaukset muuttuvat ylistykseksi.

Raili Lehtinen:

Esirukous Kalakirkossa

*Jumala, Isämme,
me kiitämme sinua avarasta taivaasta ja siunatusta auringosta,
Muonion puhtaasta ilmasta ja purojen raikkaana virtaavasta vedestä,
maan ja veden viljasta, runsaista kala-apajista.
Anna meidän toimia yhdessä vastuullisesti
koko luomakunnan suojelemiseksi.*

*Me kiitämme sinua tämän paikkakunnan ihmisistä:
uutterista Jerisjärven Muijista, kunnan, seurakunnan ja elinkeinoelämän
vastuunkantajista, kaikesta yhteistyöstä tämän seudun hyväksi.
Kiitos Tunturikeimiöstä ja Suomen NNKY:n 120-vuotisesta taipaleesta.
Anna tämän paikan tarjota vast`edeskin virkistystä, lepoa ja siunausta
kaikenikäisille täällä majaileville.*

*Siunaa Suomen Ekumeenisen Neuvoston toimintaa,
erityisesti naisjaostoa tulevien uudistusten keskellä.*

*Sinä loit sanallasi maailman ja annoit jokaiselle ihmisarvon.
Katso maailmaamme joka kaipaa rauhaa.
Sinä kuulet kärsivien ihmisten ja koko luomakunnan huokaukset.
Suojele lapsia ja aikuisia, jotka elävät sodan tai luonnonmullistusten keskellä.
Auta vakaumuksensa tähden kärsiviä,
että he ahdingossaan kokisivat Kristuksen läsnäolon.
Suo että kirkko kaikkialla maailmassa voisi rakentaa rauhaa
yhteistyössä valtaa käyttävien kanssa.
Armahda maailmaasi, armahda meitä!*

*Herra, sinä avasit oman sydämesi ja annoit itsesi maailman elämän edestä.
Sinä et jättänyt ketään kohtaamaasi sellaiseksi kuin hän sinä hetkenä oli,
vaan sijoitit heti ystäviesi joukkoon varauksetta, mutta et pakottaen.
Nöyrästi ja kärsivällisenä sinä täytit rakkauden työn kaikissa.
Me kannamme eteesi asiat ja ihmiset, joista tänään olemme kiitollisia,
ja joista kannamme huolta.
Siunaa perheitämme, ystäväpiiriämme, kaikkia joita kohtaamme.
Siunaa lapsia jotka ovat huolissaan vanhemmistaan.
Siunaa vanhempia jotka ovat huolissaan lapsistaan ja lastenlapsistaan.
Ole erityisen lähellä niissä tilanteissa, joiden puolesta nyt hiljaa rukoilemme.*

...

*Jumala, siunaa minulle maa jalkojeni alla, polku jota kuljen.
Siunaa se mitä ikävöin, sinä ikuinen.
Suo meidän ja koko maailman tuntea,
että sinä olet Jumalamme
ja me sinun kansasi.
Sinä olet meidät luonut,
sinä pidät yllä elämäämme.
Sinä tunnet meidät
ja annat meille armon.
Ylistys sinulle Jeesuksessa Kristuksessa, meidän Herrassamme!*